یک عکس، یک خاطره

عظیم‌ترین راه‌پیمائی در سراسر کشور
میلیونها نفر به بازرگان گفتند: بله
کیهان
پنجشنبه ۱۹ بهمن ۱۳۵۷ - ۱۰ ربیع‌الاول ۱۳۹۹ - شماره ۱۰۶۳۳
نظامیان در راه‌پیمائی امروز: ما قطره‌ای از ارتش توهستیم، خمینی
زن‌ها بیشتر از همیشه با چادر، روسری و بدون روسری راه‌پیمائی کردند
مذاکرات مهم بازرگان با بختیار و ارتش
بختیار: نتیجه رفراندم مخالفان را میپذیرم
در برابر آیت‌الله و بازرگان مقاومت میکنم
هزاران نظامی امروز از برابر امام رژه رفتند

عکس احترام نظامی همافران به رهبر کبیر انقلاب اسلامی در روزنامه کیهان- ۱۳۵۷

۴۱ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۹ بهمن ۱۳۵۷ خورشیدی، جمعی از همافران نیروی هوایی ارتش با حضور در اقامتگاه رهبر کبیر انقلاب اسلامی در مدرسه رفاه با ایشان بیعت کردند. تصاویر مربوط به رژه و سلام نظامی در مقابل امام خمینی(ره) در صفحه اول روزنامه کیهان چاپ شد و خشم رژیم را برانگیخت. بختیار عکس منتشره را «مونتاژ» خواند، اما از آن‌سو ارتش اقداماتی را برای شناسایی و دستگیری نظامیان حاضر در عکس آغاز کرد.

دژاوو

گذار خونین، از پادشاهی به جمهوری

[شهروند] هنوز سه‌سال تا پایان رسمی جنگ بین‌الملل اول باقی مانده بود که انگلستان و فرانسه طرح و نقشه تقسیم برادرانه متصرفات امپراتوری عثمانی را در مذاکراتی که بین سرهنگ مارک سایکس انگلیسی و ژنرال فرانسوا ژرژ پیکو فرانسوی انجام شد، روی کاغذ آوردند و برای جلوگیری از مشکلات بعدی امپراتوری روسیه را نیز در جریان تصمیمات‌شان قرار دادند. این توافق‌نامه که اساس آن بر پایه فرض محتمل شکست عثمانی‌ها در جنگ بنا شده بود، به اسم مذاکره‌کنندگان خود «سایکس- پیکو» نام گرفت و در فردای روز پایان جنگ جهانی اول به‌عنوان نقشه راه اداره سرزمین‌های پهناوری که از امپراتوری عثمانی به تصرف قوای متفقین درآمده بود، درنظر گرفته شد. وقوع انقلاب اکتبر در روسیه تزاری دست انگلستان و فرانسه را برای دست‌اندازی عمیق‌تر در سرزمین‌های اشغال‌شده باز گذاشت و در ادامه با حاتم‌بخشی فرانسوی‌ها که ریشه در ضعف بنیه نظامی و اقتصادی آنها داشت، انگلستان به یکه‌تاز عرصه تعیین تکلیف همه آن چیزهایی که در «سایکس- پیکو» مورد پیش‌بینی قرار گرفته بود، تبدیل شد. تعیین خطوط مرزی جدید به تشکیل کشورهای نوظهور خصوصا در منطقه خاورمیانه انجامید و انگلیسی‌ها در نقش یک قیم بین‌المللی، اداره امور این کشورها را به وابستگان خود در منطقه سپردند. در بسیاری از سرزمین‌های مورد اشاره، قیمومیت تام انگلستان که قول اعطای استقلال در آینده را پشت خود داشت، از سوی مردم پذیرفته شد، اما ماجرا در عراق طور دیگری پیش رفت و قیام مردم این کشور خصوصا در مناطق شیعه‌نشین کار را برای جانشینان چشم‌آبی عثمانی‌ها سخت کرد.

یک بازی ماهرانه انگلیسی در زمین عراق

انگلستان برای خاموش کردن صدای اعتراض مردم عراق زمام امور این کشور را به خاندان قدیمی هاشمی که در سرزمین حجاز ریشه داشتند، سپرد. به این ترتیب دو فرزند حسین الهاشمی حاکم حجاز با پشتیبانی انگلیسی‌ها سکان حکومت را در عراق و اردن در دست گرفتند. در این دولت‌سازی، عبدالله بن حسین با عنوان عبدالله اول به پادشاهی اردن رسید و فیصل بن حسین با لقب ملک فیصل اول تاج پادشاهی عراق را بر سر گذاشت. کشف ذخایر سرشار نفت در عراق تعمیق نفوذ انگلستان در پادشاهی ملک فیصل را در پی داشت و ابزار این نفوذ نیز کسی نبود جز نوری سعید سیاستمدار کهنه‌کار که تعهد او به حفظ منافع انگلستان بر هیچ‌کس پوشیده نبود تا جایی که از زمان شکل‌گیری پادشاهی عراق تا انقراض آن ۱۴ بار ردای نخست‌وزیری این کشور را بر تن کرد. فیصل اول از ۱۹۲۱ تا ۱۹۳۳ بر عراق حکم راند و پس از او پسرش غازی اول بر تخت نشست. رویه ضد انگلیسی غازی اول و تمایل او به آلمان نازی می‌توانست خطر جدی برای ادامه نفوذ انگلستان در مهم‌ترین ارث به جای مانده از امپراتوری عثمانی را در پی داشته باشد، اما مرگ مشکوک و نابهنگام او در ششمین سال سلطنت و به قدرت رسیدن فرزندش فیصل دوم، خیال لندن را از این بابت آسوده کرد.

انقراض سلطنت هاشمی‌ها و کودتا در کودتا

فیصل دوم در زمان مرگ پدر چهار سال بیشتر نداشت، پس تا رسیدن او به سن قانونی افسار حکومت عراق تا مدتی طولانی در دستان سیاستمداران طرفدار انگلستان قرار گرفت. فیصل دوم با احتساب دوران کودکی که فقط به شکل اسمی پادشاه عراق بود و نایب‌السلطنه‌اش بر کشور حکم می‌راند، نزدیک به ۲۰ سال روی تخت دوام آورد و درنهایت با کودتای ضدسلطنتی ژنرال سوسیالیست عراقی عبدالکریم قاسم، تاج و جان خویش را در ۲۳ سالگی توأمان از دست داد. در این واقعه که با اسامی چون «انقلاب ۱۴ جولای» و «کودتای ۱۹۵۸» از آن یاد می‌شود، کودتاچیان به‌رهبری ژنرال عبدالکریم قاسم و ژنرال عبدالسلام عارف، سلسله پادشاهی هاشمی در عراق را سرنگون کردند و ضمن به قتل‌رساندن کلیه اعضای خاندان سلطنتی ازجمله شخص پادشاه، سیاستمداران وابسته به دربارهای عراق و انگلستان همچون نوری سعید را نیز از دَم تیغ گذراندند. عبدالکریم قاسم پس از سرنگون‌کردن رژیم سلطنتی و اعلام تشکیل حکومت جمهوری در عراق، خود تا سال ۱۹۶۳ میلادی برای پنج‌سال به‌عنوان نخست‌وزیر بر کشور حکم راند تا اینکه ستاره اقبال او نیز غروب کرد و ۵۷ سال پیش در چنین روزی، برابر هشتم فوریه ۱۹۶۳ میلادی، در پی کودتای دوست و هم‌رزم قدیمی‌اش ژنرال عبدالسلام عارف به قتل رسید.

منبع: «تاریخ نوین عراق» نشر آستان قدس

عبدالکریم قاسم (راست) در کنار عبدالسلام عارف - ۱۹۶۰

تاریخ‌نگار

صدونودودوسال پیش در چنین روزی، برابر هشتم فوریه ۱۸۲۸ میلادی، **ژول ورن**، نویسنده شهیر فرانسوی به دنیا آمد. کتاب‌خوان‌ها ژول ورن را با داستان‌های علمی- تخیلی‌اش می‌شناسند و نگارش رمان‌های «دور دنیا در هشتاد روز»، «سفر به مرکز زمین» و «بیست هزار فرسنگ زیر دریا» شهرتی بسیار برای او به ارمغان آورد. ژول ورن به همراه آگاتا کریستی و شکسپیر در ردیف نویسندگانی است که کتاب‌هایش بیشترین ترجمه را به زبان‌های گوناگون داشته‌اند.

هشتادونه سال پیش در چنین روزی، برابر هشتم فوریه ۱۹۳۱ میلادی، **جیمز دین**، هنرپیشه سرشناس سینمای جهان در ایندیانا به دنیا آمد. از فیلم‌های او می‌توان به «شرق بهشت» ساخته الیا کازان، «غول» اثر جورج استیونس و «شورش بی‌دلیل» به کارگردانی نیکلاس ری اشاره کرد. جیمز دین سی‌ام سپتامبر ۱۹۵۵ وقتی ۲۴ سال بیشتر نداشت، در پی تصادف رانندگی کشته شد و به همین علت کارنامه بازیگری او به لحاظ کمیت چندان پربار نیست.

روزشمار انقلاب | ۱۹ بهمن ۵۷

ادامه حمایت از بازرگان و درگیری طرفداران رژیم با مردم

■ تظاهرات گسترده در اعلام موافقت با دولت مهدی بازرگان در سراسر ایران همچنان ادامه دارد. در این تظاهرات که موتور محرک آن دعوت امام خمینی (ره) از مردم برای حمایت از دولت موقت است، پیام رهبر انقلاب اسلامی خطاب به ارتشی‌ها بین مردم دهان به دهان می‌چرخد. در بخشی از این پیام آمده است: «ما به نظامیان می‌گوییم به ملت ملحق شوند، می‌گوییم اسلام بهتر از کفر است. ملت برای شما بهتر از اجنبی است. ما می‌خواهیم که مملکت دارای یک نظام قدرتمند باشد. ما نمی‌خواهیم نظام را به هم بزنیم. لکن نظامی ناشی از ملت و در خدمت ملت نه نظامی که دیگران آن را سرپرستی بکنند و دیگران به این نظام فرمان بدهند.» بنابر برخی اخبار، نظامیان در بعضی نقاط به سوی مردم تیراندازی کردند، اما در عمده شهرهای بزرگ کشور همگرایی ارتش و مردم کاملا قابل مشاهده و لمس شدنی است.

■ شاپور بختیار در ادامه اعلام مخالفت‌های دنباله‌دارش با دولت موقت طی مصاحبه‌ای مطبوعاتی تأکید کرد هر یک از اعضای دولت موقت که بخواهد وارد وزارت‌خانه‌ها شود، توقیف خواهد شد. در مقابل کارکنان ۱۱ وزارت‌خانه نیز با انتشار بیانیه‌ای مشترک اعلام کردند فقط از دستورات کابینه مهندس بازرگان اطاعت خواهند کرد. از سوی دیگر سپهبد مقدم، رئیس سازمان منحل شده ساواک در پی نشر اخباری مبنی بر حمله مردم به مراکز این سازمان، به روسای ساواک سراسر کشور دستور داد در صورت لزوم اسناد و مدارک محرمانه را از میان ببرند. همچنین خبر می‌رسد بختیار از ارتشبد قره‌باغی رئیس ستاد ارتش خواسته است دستور بمباران انبارهای اسلحه‌های سبک و مواد منفجره قابل حمل را صادر کند.

■ سرتیتر اخبار: «دولت لیبی حمایت خویش را از انقلاب مردم ایران اعلام کرد»، «امام خمینی (ره) به زیارت حرم حضرت عبدالعظیم(ع) رفتند»، «در تهران شماری از هواداران اجیرشده رژیم به طرفداری از قانون اساسی تجمع کرده و با مخالفان درگیر شدند»، «ارتشبد قره‌باغی، رئیس ستاد ارتش بار دیگر ارتشیان را از دخالت در سیاست برحذر داشت»، «جعفر شریف امامی که از طرف دادستانی کشور ممنوع‌الخروج شده بود، از کشور گریخت»، «امام خمینی طی نطق کوتاهی که از «شبکه انقلاب» (تلویزیون راه‌اندازی شده توسط کارکنان اعتصابی رادیو و تلویزیون) به‌طور مستقیم پخش شد، ضمن آرزوی موفقیت برای کارکنان رسانه‌های جمعی تأکید کردند دستگاه‌هایی در این قسمت بوده و هست که بایستی در خدمت مردم می‌بودند، ولی رژیم غاصب از آنها در راه هدف‌های نامشروع استفاده کرده است.»

آغاز جنگ روسیه و ژاپن بر سر **منچوری** منجر به پیروزی ژاپن (۱۹۰۴ میلادی)

جدول

شماره ۱۹۰۶

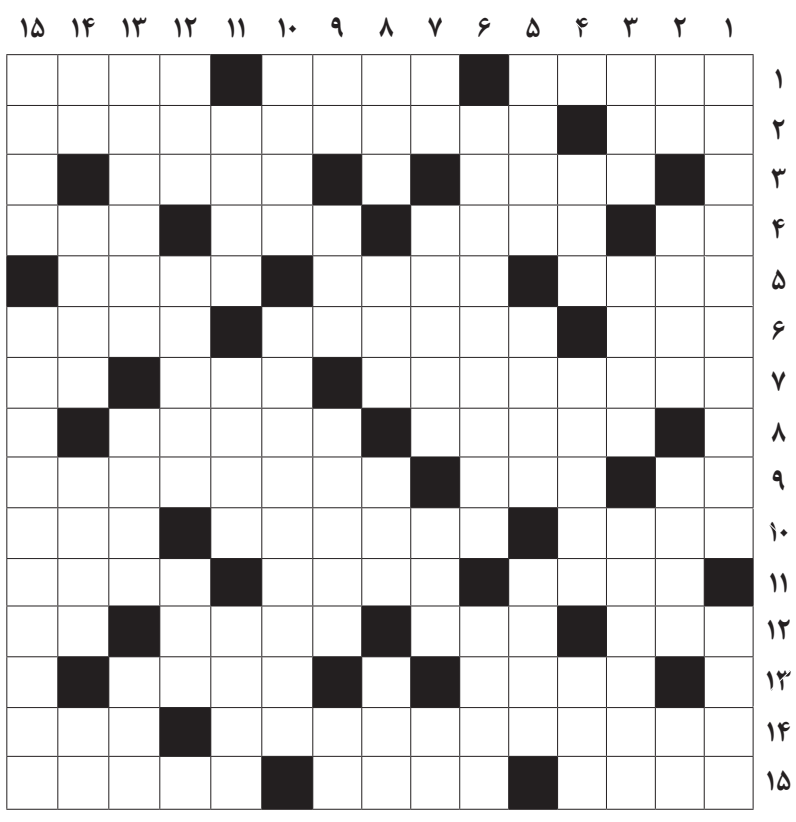

افقی ۱- از سلاطین اشکانی و لقبش اردوان بزرگ- بیرون‌کشیدن تیغ از نیام- ستاره/۲- جواب مثبت- ضرب‌المثلی کنایه از لزوم رعایت نوبت/ ۳- از مناطق جنگی غرب کشور- پسر مازنی/۴- ویتامین جدولی- کوبیدنی مطبخ- شود سبب خیر اگر خدا خواهد- ظاهر ساختمان/۵- نام قدیم مشکین‌شهر- پول گرجستان- سومین شاه خوارزمی/۶- منطقه‌ای صنعتی در آلمان- تیم فوتبال شهر سانتاندر- رب‌النوع زیبایی یونان قدیم/۷- راهبه‌ای که قدیس محرومان لقب گرفت- اثر چربی روی لباس- رمق آخر/۸- دانه سحرآمیز- رساندن پیام یا خبر/۹- مساوی- وارونه سهم- مشهور /۱۰- کودک- بار- تاریکی آخر شب/۱۱- رکن و عمود- شهری در هند- ابزار/۱۲- گاو سرخ‌رنگ- کشور عجایب- واحدی در زمان- رطوبت خسیس/۱۳- زگهواره تاگور بجوی- حنا/۱۴- از اماکن دیدنی شهر شیراز- نوعی برنج/۱۵- فلسفه- منفورترین حلال‌ها- خویشاوند نزدیک مقتول که برای خون‌بها اقدام می‌کند

عمودی ۱- رهبر سرخ‌جامگان که در مقابل خلفای عباسی ایستادگی کرد- جهانگرد/۲- شامل همه- ایالتی در آمریکا- از شدت خنده می‌روند- سخن صریح/۳- چرک و کثافت- از شهرهای چهارمحال‌وبختیاری- کلیسای پاریس/۴- سریع خودمانی- هم‌داستان ژولیت- پیروان یک دین/۵- پزشک زایمان- درجه و مقام- وال/۶- نظریه مبتنی بر جدایی سیاست از دین- خوشی و شادمانی/۷- حرف خطاب- دشنام- فاتح‌الکتاب- دانه خوشبو/۸- از شهرهای سیستان‌وبلوچستان- دورویی- متضاد سهو- صدای بلند/۹- علامت بیماری- چشم- دودکش- عقد ناتمام/۱۰- جنگ- مدافع بدن در برابر هجوم امراض /۱۱- فیلم رسول ملاقلی‌پور- بر سر گذاشتنی- قطعه‌ای که برای سه ساز یا سه نوازنده ساخته شده باشد/۱۲- کم‌پشت- اهانت- فلز موجود در خون/۱۳- قسمت جلوی سن تئاتر- آوای مرغ خانگی- فوری و بدون معطلی/۱۴- ترشی انار- خیاط‌خانه- ماه پاییز- وحشی/۱۵- آتش در نزد ایرانیان باستان- نویسنده انگلیسی لبه تیغ
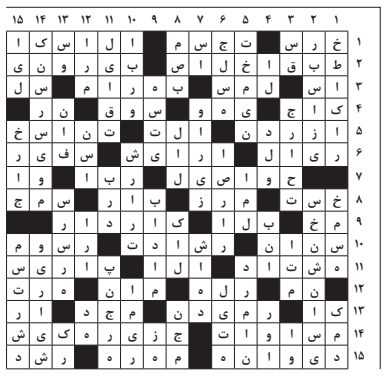
حل جدول شماره ۱۹۰۵